

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Date & ad. 4 Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Ред. „Свободи“: BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016.
4-0807.
За кождо зміну адреси платиться 10 центів.
В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАВОНЯЛО

Просимо вибачення за наголовок, але він узятий, як і можна легко догадатися, з У. Ш. Вістей. Ми, шоправда, не цікавилися тим, чи це від У. Ш. Вістей чи від „фашистського табору“ воняє, як це там пишеться, але як уже і до нас поть, то ми не можемо не сказати: на здоров'я. Тому й відповідаємо.

Це правда, що в краю одержали з Америки вістку, що звідси вислано \$2,000 на оборону тих, що були суджені у варшавським процесі, а про що пишуть большевицькі У. Ш. Вісти, додаючи, що це „Свобода“ захоувала до збірки на ту ціль. І правда те, що „Свобода“ дістала з краю від Союзу українських адвокатів, і від д-ра Степана Федака, що веде акцію допомоги політичним в'язням, і від наших адвокатів та інших осіб запиту, що є з \$2,000, які були зібрані в Америці в 1935 р. на оборону підсудних у варшавським процесі. Та „Свобода“ відповіла згідно з правдою, що вона нічого не знає про таку збірку перед варшавським процесом, та що ніякої такої збірки не оголошено на її сторінках, хоч усі подібні жертви звичайно оголошують. Вона теж відповіла, що ніякої збірки на оборону тих варшавських підсудних не переведено в 1935 р., бо ніхто не віднісся до української імміграції про потребу такої збірки. Зате зачали напливати на оборону політичних в'язнів більші жертви доперва тоді, як виявилось з відомостей, переданих в українській пресі про варшавський процес, що у варшавським процесі оборона не була як слід організована, бо не було потрібних фондів на конечні видатки, получені з такою обороною. Тоді то, без усякого зазвону, зачали напливати від українського громадянства в Америці поважні жертви і тоді, себто доперва в 1936 р., вже по варшавським процесі, зібрано понад \$2,000 на допомогу варшавським і іншим політичним в'язням і їх оборону і ці гроші дійсно вислано до Львова і розділено точно за вказівками тих, що ті жертви зложили. Саме завдяки тим жертвам була організована як слід оборона на тих, що їх судили у львівським процесі, а сам процес перейшов гідно й достойно, як це видно з протоколів розправи. Та такі речі не обходять У. Ш. Вістей, ні їх побратимів. Вони знають одо: що їхня „ідеологія“ вимагає, шобни... воняло. І тому пускають у зловний спосіб між українське громадянство тумана, що тут в Америці зібрано \$2,000 на оборону підсудних у варшавським процесі, обвинувачених за вбивство міністра Перацького, та що тих грошей — не вислано. Знають, де вони пропали, пишуть У. Ш. Вісти, а через те повстала „смердяча задуха“, А на ділі правдою є те, що така смердяча задуха дійсно є, але тільки в большевицьким таборі й серед тих, що такі брехливі вісти розпускають, чи починаються своєю злочинною роботою до цього, що такі брехні можуть кружляти.

Ф. Шк.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЗАСТАВ

Товаришеві зі шкільних літ очевидно щось долягало. Ренуар не відзначався поправді надто великою догадливістю, але в тім випадку відразу знав, що йде про гроші. Підсміхаючись, чекав, а тимчасом товариш енергійно приступив до речі:

— Потребую конче 1,000 франків, які на другий тиждень віддам. Ясно, що волю з тим звернутися до тебе, ніж до якого лихваря, бо остаточно вже на шкільній лавці ми були приятелями. Ти вже тоді не один раз позичав мені гроші, коли я був у біді.

— Так, — сказав Ренуар, — але тоді ти давав мені завжди щось у застав — ножики, книжку, краватку...

— Правда, — засміявся товариш, — тому, пам'ятаючи про ту звичку зі шкільних літ, я приніс тобі й нині застав. — Вложив руку до кишені й витягнув якийсь предмет.

— Що це? — крикнув Ренуар.

— Новий револьвер, зовсім ще не вживаний, найліпшої марки. Його вартість куди більша від тої сми, яку мені позичаєш. В понеділок відберу його.

— Не памятаю. Чи переконаєшся?

— Ради Бога, ні! Хай лежить спокійно.

Товариш відійшов. На столі, на чорній плиті лежав німо револьвер найліпшої марки, наче би прицілювався. Ренуар негайно опустив свою канцелярню й пішов до приватних кімнат. За пів години, коли він саме почав дрімати у своїй спальні, відчинилися з лоскотом двері і його дружина станула на порозі.

— Юрку, ти цього не зробиш! Присягни мені! — закричала й кинулася до його ніг, голосно ридючи. — Я підала негідниця не варта того, шоб носити твоє ім'я, кричала істерично, — але повір мені, я любила й люблю лише тебе! Той чоловік опустив мене солодкими словами і я піддалася. Так, я зрадила тебе, була його любовницею! Але закликаю тебе, молю тебе, залиши свій намір. Побачиш, усе буде так, як давніше, як у перших часах нашого шастя.

Ренуар глядів дово в заплаканих очі дружини, вкніці відруховав витягнув руку й поглядив її по голові. Вона радісно скрикнула й, вкриваючи його руки поцілунками, вибігла з кімнати.

Ренуар зітхнув болючо, роздумуючи над своєю недолікою над знищенням шастя домового огнища. Вкніці до-

3 ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА ПІД ПОЛЬЦЕЮ

ОСТРІВ ТУЛИГОЛОВСЬКИЙ.

Куди око гляне — двірські лани. — „Ні українців, ні поляків“.

— Жалібна процесія. — Вертеп священника в Конюшках Королівських. — Незвичайний похорон. — Звідки пішов похорон. — Масові зміни обряду. — 375 моргів землі на 183 родині. — Безуспішні агрономічні виклади. — Основою життя народу — земля.

Доїжджаю до Рудок. По однім і другим боці залізничного шляху видно одностайно широки лани. До них немов гнізда приліпились села. Місцями до тої лінії, де замикається небосклин, видно тільки один лан.

В Рудках у Повітовім Союзі Кооператив довідуюся, що о. середом поїдз до 2. липня ц. р. є фільварок Острів Тулиголовський та громади Конюшки Тулиголовські і Конюшки Королівські, тож їду туди. За містом знову двірські лани. Біля них вигнутими каблучками повідалися у себе селянські загони по півтора метра широкі або розсіялися по полі килимами малі зелені грядки. Іду майже 2 кілометри попри самі двірські поля.

Доїжджаю до Острова Нового. Зустрічаю чотирьох косарів на сіножаті і розпитую про вчорашні події. Розказують, що вчора (1. липня) на фільварку в Острові Тулиголовським страйкуючі люди хотіли прогнати бойків, справжніх бойків боронила і стріляла до людей. Збирається довкола мене громада господарів і жінок. „Пане, — заводить жінка — в Погірцях убили 121 людей, в Чайковичах б'ються люди з військом. Що з нами буде, де ми маємо дітись?“ „Ми за 70 грошів від ранку до ночі робити не будемо! Бохоньць хліба коштує 45 грошів, а нас удома семеро, я з жінкою і дітей п'ятеро“ — перебиває дядько, що перед хвилиною пристанув до нас. І далі мій перший інформатор розказує мені про селянську нужду та згодом переходить на польську мову. Вияснюю йому, що у український посол. „Е, пане, у нас тепер нема ні поляків ні

настрі... лише не думай про ті страшні речі... Коли перед хвилиною я завважила на твоїм столу револьвер, рішила радше присвятити себе, чим допустити до цього... Зараз зателефону до Павла, мусить тут сам прийти! — закричала й вибігла з кімнати, залишаючи батька.

Ренуар, схвилюваний до краю, бігав по кімнаті, коли двері відчинилися знову.

На порозі стояла перелякана покоївка.

— Тихо! — заревів Ренуар. — Не хочу нічого чути! Якщо скажеш лише слово, втрапиш місце. Йди геть!

Побіг мов божевільний до своєї канцелярії, сховав револьвер у кишеню, одягнув нагортку й збіг надолу на Прикляк таксіку й приказав їй хити до дому приятеля.

— Що сталося? — спитався приятель зі здивуванням.

— Маєш свій револьвер! — сказав Ренуар, кидуючи на приятеля ненависний погляд.

— Дай мені інший застав... — Інший застав?...

— Так, ножики, краватку, том Юлія Верного, що зрештою хочеш. Лише заберу цю прокляту річ, яка знищила мені життя...

— Прошу пана, каже служниця — прийшов якийсь пан і каже, що він товариш пана зі шкільної лави та хотів би бачитися.

— А як він виглядає? — Має великі чорні вуси.

— Не пригадує собі, щоби у школі мав товариша з великими чорними вусами...

Дізнаюся, що зпоміж сімох убитих два були з Конюшок Королівських; поліція не видала ще тлінних останків убитих і десь невагом їх мають привезти та зараз опісля відбудеться похорон. Сідаємо під шпихлірем і починається наша розмова про вчорашню трагедію, її тло, причини, початок, акторів, наслідки.

Було чверть на десяту години ввечері, як об'явилися чергові дзвони, що привели вже до села небжчиків. За о. парохом подався я до церкви. По дорозі, познайомившись зі мною, витали мене господарі з незвичайною ввічливістю. В церкві розступилися зібрані громадяни і провели мене на місце перед уставленими домовинами. Правився довгий сільський похорон. Біля мене стояла дівчинка вбитого Миколи Репетяла і заходилася від плачу. Йдемо на „последні відпачені“. Хвилюється людська лава довкола домовин, тиснуться до них люди і проходять одні за одними, мужички, жінки, всі чорні з виду, змарнілі, босі, між ними маленькі діти з переляканими чи радше зчудованими личками. Беруть парубки домовини на плечі, йдемо на цвинтар. Біля мене за домовинами по обох боках ідуть два газди, кожний з великою свічкою в руках та освічують передомною дорогою, сякують кожної грудки чи ямки, шоб я не спотикнувся, хоч я заедно від тої їх зворушливої чемности всю дорогу випрошуюсь. За голосінням малючу чути голос дзвонів. Сільський цвинтар — і кінець похорону, який трудно описувати.

З цвинтаря йдучи, згадують місцеві громадяни покійних. Убитий Павло Химак (літ 29) був здоровий, сильний і дуже роботящий парубок, добрий для своєї старенької матери. Купля поцілила його, як стояв здалека від юрби, що напирала на фільварок. Микола Репетяло (літ 54) залишив жінку і трое дітей. Дуже жалували його господарі, що все своє життя „не мав навіть ровнини“.

Вернувшись з похорону, сіли ми з пан-отцем та його дружиною докінчувати перервану розмову. — Те все, що сталося — оповідає о.

Тимчишин — взяв свій похорон з Холонів. Холопи — чисто польська громада і там є осередок доволі сильної в рудецькому повіті організації польських лодовців. Там створено в червні цього року головний комітет для страйкової акції, який поширив свою діяльність на цілий повіт. У тій акції брали особливу живу участь сусідні Тулиголови, теж польська громада. Перед двадцять кількома роками була там ще одна третина українців, тепер є їх тільки чотири родини, — всі інші перейшли на латинський обряд, бо тодішній їх парох надто безоглядно стягав від них церковні гроші, що за те між нього розпарцелюють більшу посілість. Переходить теж на латинський обряд фільварочна служба під загрозою утрати роботи. В Тулиголовах є осілок дідича Баля, що має понад 3,000 моргів землі і між іншими фільварок в Острові Тулиголовським. Страйковий рух поширився з Холопів скоро на околиці села з причини незвичайно низької винагороди за роботу в ліхих умовах праці. Поруч соціально-економічних домагань вивдигала організація лодовців не менш рішуче гасла політичні, вимагаючи зміни уряду, ревізії конституції, повороту Вітоса та його цілої тої акції пристали масово деякі українські громади. Не помагали ніякі, хоч які переконливі аргументи місцевих священників, що не слід нашим громадянам приставати до польських організацій. Після одної такої проповіді в одній церкві парохіяни відвернулися від свого священника, обвинувачуючи його у співізі з буржуазією. Очевидно, тому рухові посиблила нужда. Села, принадлежа до парохії о. Тимчишина, Конюшки Тулиголовські і Конюшки Королівські, здані на заробітки у фільварку в Острові. Конюшки Королівські мають 150 селянських господарств і 442 морги селянської землі. Конюшки Тулиголов-

ські мають 183 господарств і 375 моргів селянської землі. Оба села за зникаючими винятками українські. Від безрідня вже бракує у багатьох селян бараболь. У деяких хатах печуть хліб тільки у велике свято. В Конюшках Королівських є 300-морговий фільварок, якого власник жид господарить дуже лихо, так, що багато поля марнується або заростає бур'янами. В обох селах є читальні „Просвіти“, в Конюшках Королівських і кружок „Сільського Господаря“. Минулими ррками о. Тимчишин у кружку „С. Г.“ давав виклади селянам про піднесення рільничої культури. Селяни спершу слухали виклади з великим зацікавленням, опісля з щораз меншим і вкніці перестали їх зовсім слухати, докоряючи своєму прелегентові запитом „А на чім будемо ми те все робити?“ Страйковий рух обхопив в останнім тижні одні і другі Конюшки. Коли двір пропонував значну підвижку робітничих платень, о. Тимчишин дораджував її прийняти, але його не послушали і страйкували далі. Тоді двір справив бойків, і проти них знялася хвиля народнього гніву...

Так ми розмовляли з пан-отцем до пізної ночі. Переживали своїми спогадами і те, що сталося у нас в 1340 р., і те, що діялося опісля в нашій країні цілих далішних майже 600 літ, і те, що було недавно, і те, що твориться тут нині. З особливою ясністю опанувала нашу свідомість правда, що основою народу є земля, та що під українським народом ті щораз менше. Коли ми прощалися на добраніч — уже давно затіх сільський літній вечір. Над селом стояв спокій душної ночі.

Д-р Степан Витвицький.
(Докінчення буде).

ХТО МАЄ КАЛЕНДАРІ У Н. СОЮЗУ-3 РОКІВ ВІД 1896 ДО 1910?

Проситесь про це повідомити редакцію „Свободи“.

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., 660 P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Георг Фрешель.

СТРАШНА ПРИГОДА

Перед кількома днями дістав я запросяни до знайомих. Був чайок, тістечка з кремом, всі пари, що прийшли в гостину, були правильно повинчані з собою, всі подивлялись наймолодшу потіху пані доми, йшла гутірка — от, як це буває при таких okazіях. Навіть пан доми сів до фортеп'яну і заграв другу рапсодію Ліста.

А коли вже стало вечоріти, сірі тіні снувалися по кімнаті і банальна розмова, якою досі всі розважалися, почала вриватись, виступив один із присутніх з проєктом, шоб кожний розказав щось із своєї переживань. Та має це бути якась дійсно небуденна, страшна пригода, яку оповідає пережив у своєму житті. Його думка подобалась і всі присутні почали за чергою розказувати свої пригоди.

Один увап підчас прогулянки в горах у пропасті та щойно по кількох годинах вдалося йому врятуватись, одна з пань пережила страшну катастрофу підземної залізниці в Парижі, інша знову оповідала про загрозливу стрічу з бандитом. Хтось оповів страшну історію з духами, аж кінець кінець прийшла черга на мене.

Мені хотілося, шоб моя пригода була страшніша, цікавіша та більш таємничою від усіх попередніх. Та, як і не нагадував, не міг відтворити у своїх думках хочби при-

близно такого переживання, шоб могло видержати суперництво з іншими. Не полишалося отже мені нічого, як оповісти таку пригоду, яку переживали й інші. І от почав я:

Моя пригода буде коротка і найправдивіша в світі та трапилася вона давно вже. Тоді перебував я в одному місці, яке, можна сказати, було найідеальніше з усіх, які можна уявити собі. Ніякого люксового готелю у квіті не можна з ним порівняти. Ніде й ніколи від того часу не харчувався я так добре, згідно із своїм смаком і вдоволю, як там, ніде не спав я краще, ніколи не було в мене кращих снів, як тоді.

Я лежав собі по цілих днях з витягненими вгору ногами і не робив нічого. Всі мої потреби полагоджувала управа цього мого тодішнього захисту автоматично, без моєї спонуки, так, що не було потреби сердитись на покоївку чи порт'єра, і — що найдивніше — за цілий той час, як я перебував там, ніхто не ждав від мене ніколи заплати за моє утримання. А що я тоді до речі, не знав ніякої журби, не клопотався про гроші і не був закоханий, тому був я безмежно щасливий! Навіть уявити собі не можу, шоб мені коли в житті ще раз так велось.

Та одного дня сталося щось страшне! Негайно розвіялось мовне сон оте моє солодке гай-

нування, ті дні мого шастя — мов грім ударила катастрофа. Непомірна, неблагана дужа сила заволділа наді мною, схопила моє тіло, рванула ним, здушила так, що не тільки свідомість, але майже і віддих я втратив. Як бездушним клунком кидало мною! Здалося, рвуть моє тіло, знуцаються наді мною й завдають терпіння. Хотілося мені ревіти з болю, та віддиху не ставало у грудях!

Бо це було щось страшне: дихати хочеш, а тут не стає тобі віддиху, душишся, шемент і кінець, а при тому відчуваєш, як усе твоє тіло тебе болить, бої негвавають.

І нараз ще один останній удар. Мені здалося, що всі кости ломляться в мені і я вилетів з цього мого досі такого чудесного, такого спокійного захисту.

Гой, у судорогах від холоду, без духа лежав я безпомічно перед брамою. Холодний вихор об'явив моє зболіле тіло, потопа світа заливала мої зболілі очі, я кричав і ревів з болю та страху!

Ось моя страшна пригода! Не пригадує собі сьогодні усіх подробиць, та тямлю з усією певністю, коли це сталося. Було це 9-го березня 1891. року!

Найгарніша, але заразом і найбільш наївна із присутніх на тій гостині пані спитала мене: „Шож властиво сталося вам, пане докторе, 9-го 1861. року.“

Я відповів поволі: Того дня народився, добродійко!

Переклад Емко.

Едвард Ройзер.

3 ПОДОРОЖНІХ КАРТИН

Пустиня співає.

Недавно один з італійських офіцерів, що боролися на сома-льському фронті у східній Африці, писав у листі до рідні так:

...Вона жорстока і гарна зараною ота африканська пустиня, що стала нам тепер другою вітчизною. І як чар вражає людину вона, коли темними ночами ота пустиня щочинає гомоніти чудними звуками, несподівано, ніжно і так тонко, начеб вона у своїй нутрі була повна життя.

Але те чудо розспіваного пустинного піску, що про нього говорить саме італійський офіцер, стало було вже й раніше дивним пережиттям для цілого ряду дослідників та мандрівників. Про нього розповідає нам і англієць Тома Бертрем, що відбув довгу мандрівку через арабську пустиню. Але Бертрем знаходить різницю між співаючими видами і незрівняно вражаючою музикою розлогих піскових рівнин пустині. Видми ось відносять зі себе тільки принагідно тони, причину яких можна здебільша без трудно згадати. Це або прибіб'явхру, або тяжкий вантаж каравани, який підмулює пісок так, що він починає осипатися. Затеж непоявним людини і ніяк не до змалювання є спів, яким пустиня час до часу розгомолює сама. Він вражає, особливо у хвилину, коли настає ніч, наче якесь болоче голосіння в безмірному просторі та в глибокій тиші, причім часами повстають тони, повні такого м'якого і чарівного звуку, начеб добути зі струн арфи. Часамиж знову той спів арабської пустині вражає так, мов голос барабана, про що згадує, як відомо, Мопасан в одному зі своїх найбільш відомих оповідань з африканського світу.

Але й поза Арабією чудо розспіваного піску є відоме, щоб згадати тут тільки — як щось особливо помітне — співаючі видми в Каліфорнії, саме на мексиканській границі, з якими зв'язується навіть одна легенда. Мексиканці розповідають ось, що в пісках Каліфорнії є погребаний якийсь монастир, і що й тому що ввечера в мент, коли дзвони затопленого в пісках монастиря починають дзвонити, і пісок починає співати.

А подібні вістки подають мандрівці й дослідники теж з інших сторін світу. І так кажуть, що є в південній Африці довгими просторами пісок, з глибин якого чути час до часу такий виразний людський сміх, що слухаючи його, самотньому мандрівникові таксамо стинається з ляку кров у жилах, як в оповіданню Мопасана на голос невидимого „бубна смерті“... А з Чіле повідомляв ще при кінці минулого століття один інженір про те, що він наскоктив там на великі пустинні простори, що розгомолювали якимось ненастанним гудінням, тоді, коли нпр. про безмірні піскові площини в західній Африці оповідають, що вони час до часу повні таких шелестів і голосів, які скидаються на тихий войк і плач. І таксамо стверджено і в лібійській пустині доволі часто факт роздзвонення піску, а знову на острові Кавай, що належить до гавайського півострова є загально відомі піскові видми, що виють. І якщо такі видми починають раптом голосити і зойкати, то це для тубильців тут найпевніший знак наступаючого тайфуна.

А тепер дещо про чудо Невади.

Від якогось часу ось знаємо теж про співаючі і роздзвонені піскові видми в пустинних околицях стеїту Невада. З них, як кажуть, добувається ненастанно звук, що його найкраще далось порівняти з добре нам відомим гудінням телеграфічних дротів, коли ними грається легкий вітер. А гідне уваги тут притім і те, що оту колоскову піску пустині чути, як оповідають, доволі виразно в околі цілих десятків кілометрів.

Але спитаймо тепер: Яка тут причина того чуда? Ну, про те одні думають, що безнастанне тертя мільонів-мільонів зерняток піску об себе це і природна причина такого чудного розспівання і роздзвонення пустинного піску. Бо за кожен раз, коли одне піскове зеренце просунеться повз друге, воно витворює своєрідний напір, а що такий рух повторюється тисячкрат і мільони разів з постійністю абсолютного правила, то й повстають через те, як догадуються дослідники, своєрідні звукові хвилі, яких рух витворює власне ту музику і передає її далі.

Та мені лишається ще сказати читачеві про весілля духів у Тибеті.

Покищо одначе мушу згадати про одну теорію, яка намагається пояснити факт роздзвонення пустинного піску тим, що зернятка піску перемішані з зернятками всякого роду солей. А ті останні ось творять після того, як нагромаджена вогкість випарує, рід еластичної плівки, яка в повітрі не перепускає.

Кожик отак насуваючі зерна піску починають тертися об себе понад або під верствою тієї плівки, тоді згадають тони повстають таксамо, як тони нафінених на підставці скрипкових струн, коли їх торкнешся.

А тепер про тибетський переказ.

Поміж численними переказами, що зв'язуються з тим чудом природи, заслугоє один, поширений у Тибеті, на особливу увагу. Тибетанці ось розповідають своїм дітям, що коли пустиня починає співати, то „це ген там на вершинах тибетанських гір“ дає про себе знати народець карликів, якому все веселенько живиться. Вони ось — ті карлики — святкують часто пишні свята, яких краси одначе не бачило ще ніяке людське око, а це свята, що так і розгомолюють співами і танцями. Але найкраще грає в них музика тоді, коли один із князів того народу духів справляє весілля. Тоді — кажуть тибетанці — пустиня там, на півночі Тибету, розгомолює день і ніч співами і музикою, і це тоді вона своїм чарівним співом захоплює душу мандрівця наймогутніше.

Переклав з німецької мови д-р Остап Грицай.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖАННИ УПРОДОВЖ 48 ГОДИН.

Новий лік ньюйоркського лікаря приносить шість тисячам. — Проганяє ревматичну докучливість з спини, з суглобів і з м'язів.

БОЛІ ПРОМИНАЮТЬ ЗВИЧАЙНО ПЕРШОГО ДНЯ.

Отрути у вашій крові спричинюють ревматичні болі, задеревіють та напухлість і не дають вам свobodно рухатися без докучливих болів. Щоб полегшити свої страждання, ви можете увилити свою кров від отрути! Ця докторова нова медицина робить це швидко. Не має в собі дурману — безпечна для молодих і старих; не чинить небезпеки серцю. Називається цей лік **VARUVACOL** і ви можете спробувати його на отсій ретельній пропозиції: Вітніть отсе оголошення і зацікайте його почтовою враз з вашим називом, і адресою до: **Atkins Laboratory, 44 East 63rd Street, New York City.** (Можете теж прийти особисто). Грошей не посилайте. Заплатіть поштареві \$1.85 і кілька центів за доручення (C.O.D.), коли він принесе вам Барувакол. Уживайте його дві доби (48 годин). Як не почувте долекції, то незужийте лік звернути, а ми вам відішлемо ваших \$1.85. Пошто терміти це один день? Годинами! 10 до 4.

Від якогось часу ось знаємо теж про співаючі і роздзвонені піскові видми в пустинних околицях стеїту Невада. З них, як кажуть, добувається ненастанно звук, що

ДО КРАЮ КРАЄВ.

РОШІ

ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

- Продаємо шифарти на всі лінії до краю і з краю до Америки.
- Подогоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.
- Продаємо і вимінюємо дома і фирми і подогоджуємо всі тутешні справи реалістично.
- В кожній справі просимо кожного Українця в Америці удатися в повних справах до свого українського бюро, котрого авастителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:

ANTHONY D. PASHUK
322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

ЦЬОГО РОКУ СВАТКУЄМО КОНЦЕРТАМИ, ВІДЧИТАМИ ТА АКАДЕМІЯМИ 20-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ ВЕЛИКОГО СИНА УКРАЇНИ

ІВАНА ФРАНКА

Найбільшу пошану віддамо 20-тим роковинам його смерті тим, як прочитаємо Франкові твори, себто ті перли його творчости, які він лишив нам на науку.

З цієї нагоди книгарня „Свободи“ дає для всіх, хто шану Франка, спеціальну оферту на книжки Івана Франка.

- 8 КНИЖОК ЗА \$2.50**
1. Захар Беркут, образ громадсько-го життя.
 2. Абу Касимові капці, арабська казка.
 3. Батьківщина й інші оповідання.
 4. Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя.
 5. Для домашнього огнища, повість.
 6. Лис Микита.
 7. Молода Україна.
 8. Як пан собі біди шукав.

Вишліть мені ордер на суму \$2.50 іще сьогодні й одержите повищі 8 книжок відвратною поштою. Колиб іще ви хотіли мати найкращий твір Івана Франка, „Мойсей“, то вишліть \$2.75. — Замовлення треба слати на адресу:

“СВОБОДА”,
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.



НА УКРАЇНУ ЗА МЕНШЕ НІЖ 7 ДНІВ

QUEEN MARY

царина всіх морей, будівельне чудо. Незрівняні кабіни третього класу і великі публічні кімнати.

Відпливає з Нью-Йорку через Шербург: 29 липня, 12 і 26 серпня, 9 вересня

BERENGARIA AQUATANIA
12 вересня, 1 жовтня, 5 і 19 серпня.

А також модерні моторові кораблі через Гавр: **BRITANNIC GEORGIC**

По ближчій інформації вдавайтеся до місцевого агента або до:

CUNARD WHITE STAR
25 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

МАРІЯ

повість

УЛАСА САМЧУКА

ціна 50 центів.

Замовлення слати на адресу: **“СВОБОДА”**
81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

ПОЩО ГРАТИ ТІ САМІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ? — ГРАЙМО ВСЕ НОВІ

ІНСТИТУТКА. Інценізація на 6 картин, з повісті Марка Вовчка. Надіється до вистав спеціально для жіночих і дівочих клубів і кружків (12 осіб, 10 жінок і дівчат, 2 чоловіки). Ціна разом з партитурами: 35 ц.

ЖЕНИХ (Бандит). Комедія на 2 дії зі співами (7 осіб) 20 ц.

ІХАВ СТРИЛЕЦЬ НА ВИНОНЬОК. Песа на 5 дії. 3 режисерськім заввагами. Осіб 9 30 ц.

ТУРЕЦЬКІ СТАРОСТИ. Комедія на 3 дії. 12 осіб 30 ц.

ОЙ МОРОЗЕ, МОРОЗЕНКУ. Драма на 3 дії. 3 передмовою і режисерськими заввагами. 9 осіб 30 ц.

МИ ІДЕМО В БІЛ. Драма на 4 дії. 3 режисерськими заввагами. (8 осіб) 25 ц.

СТРАШНА ПІМСТА. Драма на 4 дії. Історична драма з часів нападу татар та турків на Україну. (12 осіб) 25 ц.

ДЕСЯТНИК ЛЮЛЬКА (Білий війнонь). Жарт на 3 дії. 3 осіб 30 ц.

МОДЕРНИЙ ГОСПОДАР. Комедія на 3 дії. (10 осіб) 25 ц.

КУМ СОЛТИС. Комедія на 3 дії. 10 осіб 30 ц.

ГЕТЬ З МУЖЧИНАМИ. Комедія в 3-ох діях. 14 осіб 35 ц.

Замовлення РАЗОМ З НАЛЕЖНІСТІЮ слати на адресу: **“СВОБОДА”,**
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

На інвалідів.

В неділю, дня 28-го червня, відбулася забава в громадян Семка і М. Киндибалок, членів У. Н. Союзу, яку уладжало в честь дочечки господарів. На залик грім. Анна Натікевич зложили гості на інвалідів \$6.50, які відослали до краю через Обеднання.

Н. К.

ДЕРБИ, КОНН.

З ювілею на сиротиньцях.

Українські громадяни з Дербі, Конн., Теодор і Михайлина Захарівичі, обходили для 22. червня ц. р. 25-літній ювілей свого подружжя. Того дня о. Ротко відправив Службу Богу за здоровля ювілятів, а в неділю, 28-го червня, відбулася в Ігел Гол, при Мейн Стріт, забава, що її влаштували їх діти, Анна і Василь Захарівичі. Вони запросили на що забава громадян з Дербі й Ансонії.

Вечором в 6. годині гості прибули і застали гарно прибраною галю і столи. По привітанню ювілятів гості засіли за столи і почали гоститися та забавлятися. Забавою проводив сам Василь, син ювілята. Він якраз покінчив Нью-Йорк Юніверситі і дівав ступінь „бечелер оф комершел сайенс“. Привітавши гарною промовою гостей, він просив о. Ротка відмовити молитву.

По вечері розпочалися промови і на першого бесідника був покликаний о. Ротко, який схарактеризував ювілятів як добрих парохіян, які чесно виконували свої громадські обовязки і в тому дусі виховали теж своїх дітей. Він побажав їм ще багато літ прожити. Потім говорив грім. Гвоздевич, як теж сам ювілят, згадуючи свої добрі і лихі часи, що він їх пережив впродовж тих 25 літ.

Опісля покликано до слова грім. В. Аліну, який зясував усі добрі діла ювілятів. Вони, як добрі родичі, старалися виховати своїх дітей в українському дусі, як теж старалися дати їм вищу освіту. Вони це й осягнули. Бо коли син покінчив цього року ньюйоркський університет, то донька Анна покінчила мильного року 4-літню вчительську семінарію зі ступнем „бечелер оф едукейшен“.

Грім. Захарівич є не тільки добрим батьком своєї родини. Він є також добрим українським громадянином і патріотом. Він є членом Тов. Зап. Січ, від 234 У. Н. Союзу. І не лиш він сам є членом цього Союзу, але теж його жінка і діти. Також уже шестий рік він є головою цього відділу. Він теж є членом-основником Втейгової Організації в Конетикот і 4 роки був її касіером. Він ніколи не відмовляв жертви на ріжні народні ціли. В його громадській роботі все помагала йому його добра й щира подрука.

Далі цього вечора говорив грім. О. Мерешак, який доповнив промову Калини й пожелав ювілятам і надалше багато родинного щастя. З черги складав ювілятам желання грім. І Радзіх й закликав присутніх зложити щось на народню цілю, а саме на сиротиньцях у Стрию, якого настоятелькою є монахиня, сестра ювілята. Потім творили ще В. Вавро, І. Шуран, Я. Короташи і інші.

Переведена збірка принесла суму \$17.80. На цю суму зложили: ювіляти \$2; по \$1: о. Ротко, О. Мерешак, В. Шуран, Р. Гвоздевич, А. Верастро, І. Радзіх, Я. Короташи, І. Шуран, Д. Думерещкий, Т. Герчаківський, Б. Мирон, Т. Співак, І. Беньковський, В. Вавро. По \$0.50 ц.: В. Калина, „Йонгер сет“ \$1.30. Разом \$17.80. Гроші переслали на означену цілю.

ВЗАЄМИНИ УКРАЇНИ З ІТАЛІЄЮ

(З викладу доц. інж. Димітського в Українськйму Науковім Інституті).

(ВУНІ) Історія взаємин двох ський посол (Сагредо) ви-народів дає цінні вказівки й ставляв 1650 р. грамоту — з для майбутнього, наскільки браку спеціальних людей щой-вивляв основні й стало діючи по відповідно підшуканому нунцієм у Варшаві — венеч-не положення, природні еко-номічні умови, расові прикмет-ті і под.; спільність і спорід-неність первинь культурного й у його наслідника Відоні) розвитку уможливило ганбше від вузького польсько-като-взаїмне розуміння. Проте не-лицького становнища до італій-доцільно починати від зносин сько-християнського з зроста-риської імперії з чорномор-уючою однією козацького ським побережжям. Рим був чинника. Дуже позитивна ре-тут геополітично зацікавлений ляція Віміні, симпатична зун-не з погляду Італії, а як по-стріч посла й відповідь хоч-сідач земель півноші Візанті-ї. В постачанню збіжжя Італії українські простори то-ді не брали участі. На Украї-но впливала не специфічно староримська культура, а куль-тура світової імперії з силь-ними домішками грецькими й Венеція даремне старалася т. д.; вона лягла в основу роз-витку всіх європейських на-родів та її вплив доказують краєче приваляність України до „Європи“ взагалі ніж о-собливу інтенсивність її вза-ємнин з Італією. Зовсім вже не належать до теми українські переклади чи наслідування да-тинських клясків.

Маємо дуже мало праць, які опрацьовували матеріал саме під кутом бачення цих взаємин. Всебічне зіставлення знаходимо власне тільки в не-звичайно цінній праці проф. Я. Гордінського (Збірник За-ходознавства т. II, Київ-Харків 1930, 70 стр.), але це стаття оглядова і треба чекати за-повненої шановним автором великої змістовної праці. В інших освітлюється тільки час-ткова діяльність чи навіть окремі питання. Визначення предмету і меж, та способів трактування речі, досі навіть приблизно не устійнено. Док-лад займається основними й методологічними питаннями, а з річевого боку доходить тільки приблизно до XIX ст.

За Київської держави не бу-ло державно-політичних зно-син з Італією. Руські купці туди не доходили; натомість чимало італійських купців у Києві знаходять ще й після татарського розгрому пап-ський посол до Орди; перд-тним мусліо їх бути значно більше (згадка в Слові о Полку Ігоревім?). Чорномор-ський торгівлю захопили гену-езці, менше венеціани в XIII. і XIV. ст., коли вже українці відтиснули кочовики від по-бережжя. Між чорноморськи-ми колоніями італійців і у-країнськими землями були жваві торговельні зносини; але про якісь політичні чомусь не маємо вісток. І в сухопутній торгівлі, зокрема з західною Україною, були італійці ак-тивною стороною, осідали в галицьких містах і мали нема-лий вплив на господарський розвиток країни.

В козацькій добі італійські морські републики були дуже зацікавлені в походах козаків на Туреччину, які прославили-ся в численних італійських „реляціях“ того часу. Дуже цікаві висліди мусліб дати дослідження італійських дже-рел, з яких досі освітлено го-ловню добу війни Венеції з Туреччиною за Кандію (1645-1669), що спадає переважно до Хмельниччини (Кордуба, Томашівський). Вступаючи в, або не під відповідним ку-останній великодержавній бій, Венеція старалася втягнути до війни з Туреччиною всю Поль-щу (посольство Тієполь), а коли пляни Волододлава IV розбилися о відпір шляхти, досягти хоч козацької дивер-сії на Царгород. Що й це ро-били через Польщу, зрозумі-ло, але що взагалі не підтри-мували ніяких прямих зносин з козаками, це як на їхню ку-децьку тверезість дивно. Щой-но розчарування щодо поля-ків і поради віденського дво-ру спричинили висилку окре-мого посла до Хмельницького. Не уряд Венеції, а її віден-

В області народньої твор-чости, казки й легенди можна спокійно ствердити широко діючі італійські впливи... На-томість з письменників, зо-крема з пізнішої доби, момент взаємин і чисто літературних впливів не мусть бути то-тотажний і однакової ваги. Важно чи письменник і його твори мали вплив в ріднім середовищі й були типічні, чи навпаки; чи ідеї прийшли пря-мо від італійців, чи через за-гально-європейську культуру і под. (наступають ріжні при-клади щодо гуманізму, в у-країнській драмі й поезиці, о-крімє слова і звороти і т. д.). Навіть італійські слова в у-країнській мові не завжди є вислідом якраз зносин з Іта-лією. Взагалі історія літе-ратури й критика мають ін-дивідуальний підхід до справи й свої методи. Подібно також ми-рствство, музика й под. діяль-но добу війни Венеції з Туреччиною за Кандію (1645-1669), що спадає переважно до Хмельниччини (Кордуба, Томашівський). Вступаючи в, або не під відповідним ку-останній великодержавній бій, Венеція старалася втягнути до війни з Туреччиною всю Поль-щу (посольство Тієполь), а коли пляни Волододлава IV розбилися о відпір шляхти, досягти хоч козацької дивер-сії на Царгород. Що й це ро-били через Польщу, зрозумі-ло, але що взагалі не підтри-мували ніяких прямих зносин з козаками, це як на їхню ку-децьку тверезість дивно. Щой-но розчарування щодо поля-ків і поради віденського дво-ру спричинили висилку окре-мого посла до Хмельницького. Не уряд Венеції, а її віден-

Асекурація Здоровля Для Знесилених Людей

Около 3 цит. Денно

НУГА-ТОН докладає себе асекурацією здоровля для багатьох знесилених, повільних мужича і жінок, які мучили серцевий хві. Він є правдивим тоном, що помагє природі в скріпленню ослаблених органів. Цяле тіло здатне піддаватися тому чудовому ліченню. Дух молодости вертається до ослаблених і пристраждів. НУГА-ТОН побужує нерви, мускули й ослаблені органи, які стали повільними або лиш частіше страждати. Нервовість проганяється, бо НУГА-ТОН зміцнює медичину, які дають як тонік для нервової системи. Сей препаратив томік продають усі аптекарі з гарантією звернення грошей, коли ви не були задоволені в результаті. Повне од-иностранство з одним доктором. Діа-гностує фактично. Він здатний в то-го, що його зробить для вас.

На замір брати — УГА-СОЛ — Ідеальне Средство на розслабленні. 50ц.

UKRAINIAN WEEKLY

(Continued)

THE PEN PAL COLUMN

Here we are again with another columnful of names and addresses of young people who want Pen Pals. Read the list below and pick out a Pen Pal for yourself.

This is our thirty-third Pen Pal Column. So far we have published the names and addresses of 485 Pen Pals and the thirteen names in this column brings the total up to 498. In previous columns it was announced that Pen Pal Number 500 will receive a dollar and this still holds good. Numbers 499 and 501 will also receive prizes in order to avoid disappointments. As 498 Pen Pals have already written to the column the next three to write will be prize-winners. If you want to win one of the prizes write immediately. This offer is open to everybody... even to those whose names have already been published. Remember, the next three Pen Pals to write to this column will receive prizes... so don't even as much as hesitate to write.

Now to proceed with our list. You are invited to write to as many Pen Pals as you wish, and you are also invited to write to this column. We'll start our list with

Miss LILLIAN VERA BARTNICK, Prospect Ave., Westbury, Long Island, N. Y., is 5 ft. 2 1/2 in. tall, has brown hair and brown eyes. Lillian is in the 8th grade in grammar school. She likes dancing, especially tap-dancing and swimming is her favorite pastime. As a hobby Lillian collects pictures of movie stars and she is willing to exchange pictures with her Pen Pals. She would like to hear from both boys and girls. Lillian promises to answer all letters promptly and is willing to exchange snapshots. Age 12.

Miss ALICE HADKY, 817 Prospect Ave., Westbury, Long Island, N. Y., is 4 ft. 11 in. tall, has blond hair and blue eyes. Alice is in the 7th grade in grammar school. She can play the piano fairly well and has been interested in Ukrainian folk dancing for two years. As a hobby Alice collects pictures of movie stars. She would like to hear from both the boys and the girls. Age 12.

Miss ELEANOR AGRES, P. O. Box 410, Westbury, Long Island, N. Y., is 5 ft. 3 in. tall, has blond hair, deep blue eyes and is considered rather tall for her age. Eleanor is in the 9th grade in Westbury High

School. As a pastime she collects pictures of movie stars and has already accumulated more than 2,000 pictures. Eleanor also keeps scrap-books and says that she will gladly exchange pictures with interested persons. Skating is Eleanor's favorite sport. She is a member of the Taras Shevchenko Society, Branch 267 of the Ukrainian National Association, of which her father is the secretary. Eleanor would like to hear from both sexes and says that she will write interesting letters and exchange snapshots. Age 13.

Miss MILDRED "MICKEY" SPAK, 80 Woodbridge Ave., Ansonia, Conn., is 5 ft. 5 in. tall, has natural-rosy cheeks, large brown eyes, light brown hair and is considered good-looking. Mildred's pastimes are dancing the "Polka", swimming and hiking. She is also interested in Ukrainian activities and is a member of the St. Peter and Paul A. Club. Mildred says she is "simply starved" for Pen Pals and will be disappointed if she does not hear from any. She would like to hear from both the boys and the girls, especially the former. Mildred will answer all letters promptly and will exchange snapshots with the first three Pen Pals to write to her. Age 16.

Miss KATHERINE BARLEK, 21 Ambridge Ave., Fair Oaks, Pa., is 5 ft. 6 in. tall, has dark blonde wavy hair, hazel eyes and a fair complexion. Katherine is a sophomore at Ambridge Senior High School. She lives in the western part of Pennsylvania, where there are creeks, valleys and mountains and she would be pleased to tell her Pen Pals anything they may want to know regarding her part of the country. Katherine promises to answer all letters immediately upon receiving them. She invites all to write and will be disappointed if she does not hear from anyone. Age 16.

Miss THEODORA "TEDDY" FETZ, K.C., 210 Prospect St., Ansonia, Conn., is 5 ft. and some inches tall, has dark brown eyes and dark brown hair. Theodora, who is considered good-looking, is interested in Ukrainian activities. At present she is a senior at the Ansonia High School. Theodora collects songs as a hobby and goes in for hiking, dancing and modern jazz. She would like to hear from Ukrainian boys and girls, especially the former, and will exchange snapshots with the first three to write to her. Age 17.

WALTER SKASKIW, R. F. D. No. 1, Little Falls, N. Y., is 5 ft. 6 in. tall, weighs 120 lb., and has brown hair. Walter will become a high school junior this Fall. He is enthusiastically interested in aviation and would like to hear from some followers of aviation. Walter is also interested in current events, science, history,

stamp collecting, fishing, politics and many other things. He would like to hear from boys and girls of all ages everywhere and, if possible, would like to hear from a few Canadian Pen Pals. Things Ukrainian also interest Walter. He enjoys debates, likes to read books and magazines, and keeps scrap-books on current events and aviation. Walter says that these scrap-books have proved invaluable on more than one occasion, and he adds that he finds them educational. Don't forget to drop Walter a line or two. Age 17.

Miss ANNE SHEGDA, 1704 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa., is 5 ft. 2 1/2 in. tall, weighs 100 lb., has wavy blonde hair and blue eyes. Anne is interested in dancing, hiking and Ukrainian affairs. She is a member of the Ukrainian National Association, Branch 163, and the Young Ukrainian Nationalists. Anne would like to hear from boys and girls of all ages and over. She will exchange photographs and scenic cards. Age 18.

Miss ANNA ZAGRODNICK, 601 Beech St., Johnstown, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 143 lb., has brown hair and brown eyes. Anna is interested in practically everything. She wants to hear from Pen Pals because she is interested in having Ukrainian of different localities as friends. Anna promises to answer all letters promptly and is willing to exchange snapshots. Age 18.

Miss OLGA KONIUK, 5526 Hudson Boulevard, North Bergen, N. J., is 5 ft. 2 in. tall, has brown hair and brown eyes. Olga has just finished her first year at the Jersey City Teacher's College. In addition to teaching she is also interested in geology, astronomy and things Ukrainian. Olga's hobbies include collecting songs and post cards of interest. She would like to hear from boys and girls of all ages. Age 19.

Miss MARI MEDIANOWSKI, 4 Ambridge Ave., Fair Oaks, Pa., is 5 ft. 3 in. tall, has wavy blonde hair and blue eyes. Mary likes swimming, tennis, dancing, golfing, skating, baseball, basketball, hiking and quite a few other things. She would like to hear from both the boys and the girls and promises to answer all letters.

Miss HELEN MEDIANOWSKI, 4 Ambridge Ave., Fair Oaks, Pa., is 5 ft. 6 in. tall, has bruntite wavy hair, greenish blue eyes and fair complexion. Helen is a sophomore at the Ambridge Senior High School and will soon be a Junior. Her pastimes are dancing, tennis, hiking and all kinds of sports. Helen lives but 18 miles northwest of Pittsburgh and has many interesting things to tell her Pen Pals. She would like to hear from both the boys and the girls and will be disappointed if she does not receive any letters.

CHARE ROMANY, R. F. D. No. 1, Box 353, Millville, N. J., is 5 ft. 6 in. tall, weighs 151 lb., has brown hair and blue eyes. Chare likes to go to shows, enjoys dancing, singing and many sports. He would like to hear from Pen Pals 21 to 24 years old and will answer the first 5 letters he receives. He will exchange snapshots with the first 3 to write to him. Chare hopes to hear from someone living within 50 miles of Millville as he thinks it would be a good idea to visit his Pen Pals. He is ready to write about anything that may interest his Pen Pals.

All communications concerning The Pen Pal Column should be sent directly to THEODORE LUTWINIAK, 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОУЧЕННЯ

ЯК СТАТИ ГОРОЖАННИМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ?

Питання і відповіді. Конституція. Декларація незалежності. Назви президентів. Присяга. Важні дати і історія 3-х держав. Нова видаєть 25 центів. ЯК СТАТИ ГОРОЖАННИМ. Питання і відповіді українською і англійською мовою з словарем в гарній оправі — 75 ц. Обі книжки — \$1. Замовлення посилайте марками або виплатіть долар в листі. Адресуйте: S. U. R. M. A., 103 Avenue A, New York

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

Урадові години: Від 1-3 пополудні і від 6-8 вечір. В неділю згідно з умовою: 718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue) Tel. Essex 3-4468.

ШИФКАРТИ на найбільшій та найкращій кораблі на всі прогалини і то до всіх країв. Водотонні всі документи, потрібні до покоріння — паспорт, Віза, пермити, відвізати, речі, і т.п. у нас писані і не мають клопотів в дорозі. ДОЛЯРИ пославимо до всіх країв ПОШТОВОЮ І ТЕЛЕГРАФІЧНО І виплату мо на останній долар під повною гарантією ПОМАГАЄМО незалежним державам відповісти до воєн законів. ПОЛІТОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповісти до теоретичних обов'язкових законів в краю. Контракти, повноваження, акти, дозвіли, дозвіл скрити і всі інші документи. Продаємо ДОМІ та інші будинки по дуже приступних цінах. Голосіть у всіх справах до нашого ПОТАРІЯЛЬНОГО БЮРО по соціальній правді та ретельній обслузі. S. KOWBASNIUK 477 E. 10th STREET, (між 1-ю та 2-ю вулицями) NEW YORK, N. Y.

ВАШИМ РІДНИМ У СОЮЗІ СОВЕТСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК ВИСЛАЄ ОДЕЖУ, ВЗУТТЯ, ХАРЧІ І ТАКЕ ІЩЕ PRODUCTS MERCHANDIZING CORP., 48 DELANCEY STREET, NEW YORK, N. Y. TELEPHONE ORCHARD 4-2565.

НОВІ КНИЖКИ З КРАЮ Д-р Шухевич Степан: ГІРКИЙ ТО СМІХ. Воєнні оповідання \$ 85 Полінич, Б.: КІМНАТА З ОДИНМ ВХОДОМ, сенсаційна повість 50 Полінич, Б.: ТОВАРИШІ УСМІХУ, сенсаційна повість 1.00 Мродовсь, Д.: ГАЙДАМАКИ, в двох томах 1.00 Гоголь, М.: СТРАШНА ПОМСТА та інші оповідання з передмовою М. Голубця 50 Радич, В.: МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК, в двох томах 1.00 Чайковський, Андрій: ЗА НАЖИВОЮ. Повість з галицького селянського життя 50 Турянський, Осип: СИН ЗЕМЛІ, в двох томах 1.00 Гориньський, П.: ПІД ПРАПОРІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО Будзинський, В.: ГРЕМІТЬ. Історична повість 50 Самчук, Улас: МАРІЯ, хроніка одного життя 50 Голюбць, Микола: ГЕЯ ВИДНО СЕЛО. (Нарис 50 Журба, Г.: ЗОРІ СВІТ ЗАПОВІДАЮТЬ з цілесловом М. Голубця 50 Косач, Юрій: СОНЕ В ЧИГИРИНІ. Повість про декабристів на Укр. 50 Павло, Свій (Свенціцький): СТЕПОВІ Оповідання 50 Вері, Жиль: ЗАМОК У КАРПАТАХ 50 Островський, В.: ЗА ГРОШЕЦІ. Оповідання 50 Голюбць, Микола: ЗА УКРАЇНСЬКИЙ ЛЬВІВ. Епізоди боротьби XIII-XVIII. в. 25 ЯКЕ ІХАЛО, ТАКЕ ЗДІБАЛО. Комедія на 2 дії. 9 осіб 20 ц. ДЕ ГОРЬКА ВБІВАЄ, ТАМ ДОБРА НЕМАЄ. Народна штука в 3-ох діях. 19 осіб. Режисерські вказівки 40 ц. Ц. Н. КАПІРАЛЬ ЛОПУХ. Комедія на 4 дії. Осіб 15 30 ц. ДОВБУШ: Історична драма на 5 дії. 10 осіб 35 ц. ТРИ ГЕБЕЙ. Комедія на 3 дії. 14 осіб 35 ц. Замовляйте у книгарні Свободи: "СВОБОДА" 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ОДИНОКА ПРИЧИНА Коли нас кличуть у ночі з дому, віддаленого багато миль від тугешньої місцевості, ми відповідаємо швидко й успішно — та за невелику винагороду. Це мабуть є одинокою причиною, чому ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жадають наших услуг, як тільки заїде потреба. STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 54 E. 25 St., Bayonne Phone: Bergen 4-5889 Bayonne 3-0844

Французька бона: — Павлусю, подивися, яка велика аероплян летить ген там високо, високо! — Прощу, пані, не казати „велика аероплян“ лише „великий“, бо він чоловічого роду. — А як я це можу знати на таку далеку віддасть?

ЧАС ВАКАЦІЙ ДЛЯ ДІТЕЙ. (Подар Д-р Джан Райс, новісар здоровля міста Нью Йорку).

Дозвольте малому Іванові й Марусі бавитись до сходу на вільнім повітрі ціле літо. Зодягайте їх так, щоби бруд не нищив убрання. Це пора для їх вакацій і чим більше вони будуть перебувати поза мешканням, тим краще буде їх здоровля. Гра в м'яча та інші дитячі забави не тільки вправляють їх тілесно й умово, але свіже повітря і сонце діють на інші, потрібні для здоровля середини. Вей нормальні хлопці й дівчата люблять бавитись на вільнім повітрі. Заохочуйте їх до того, бо це дуже корисне для них. Припустім, що вони бродять водою та цілкомито замочаться. Це їм не зашкодить, як довго не грозить їм яка небезпека. Вважайте, щоби діти навчилися штуці плавання, бо це приносить користь як для хлопців так і для дівчат та для дорослих людей. Хочби діти як забурдилися підчас денної забави, то дається їх без труду очистити водою з милом. Змивання теплою водою з більшою скількістю мила, це звичай гідний наслідування. Однак нехай чистота приходить після забави чи тілесних вправ під голім небом. Розуміється, заставляйте дітей добре змивати руки перед кожним споживанням харчу.

Кожний виростаючий хлопець та дівчина мають добрий апетит до їжі; фактично їм треба більше поживи ніж старим. Тому треба їм подавати друге снідання та підвечірок чи перекуску з хліба та масла; овочів або склянки молока. Ім треба давати повний кінданок: овочі, зернені крупні, додати молока, хліб з маслом, тощо. На обід давати подостатком харчу, а між тим за всіди свіжу яринову салат. Вечеря повинна бути гаряча, включаючи варені листові ярини, салату з сирих огородин, склянку молока з додатку до мяса, картоплі, хліба та масла. Виростаючих дітей треба призначувати до чужих самих харчів, які споживають дорослі люди. Наказуйте дітям кожного дня купатись та мити зуби по кожнім їдженню. Вважайте, щоби вони мали досить спання; коли можливо, по десять годин на добу. Вчіть їх, щоби пішли до виходка правильно кожного дня. Такі вакації будуть мати велике значіння для цілої родини.

Голосіть до місцевих агентів або до: GOYNA-AMERICA LINE, 32 PEARL ST., NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ 8-АКРОВА ФАРМА, на розі двох стейтових доріг, близько двох миль, новий дім на 10 ак. м., добра барна, гараж, 2 корови, 30 курей. Місце надається для відкриття склепу. Власник самитий і в старім віці продає цю фарму за \$1,800. D U C H N, 84 E. 7th Street, New York City.

ДВО-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ, льота 60x100, гараж на 2 авта, місячного ренту \$80, аміянки за фарму. Голосіть і пишть англійською мовою до: S. SHULEM, 216-12 — 112 Avenue, QUEENS VILLAGE, L. I.

БОЛІ НІГ Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болі в ногах, флегма (запалення жил), напухлі або болісні коліна чи кістки і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції. Офісні години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8. ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ. L. A. VENLA ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ 28 W. 89 St., New York City.

ЧОЛОВІЧИ І ЖІНОЧИ НЕДОМАГАННЯ ЛІКУЮ МОДЕРНИМИ МЕТОДАМИ. ВДОВОЛЮЮЧИ Я ШВИДКИ ВИСЛІДИ. Порадьтеся д-р Зінса в лікуванні хвороби, шкіри і нервових недуг, катару й хронічних боляків, нерві і загального ослаблення, шлуночкових і кишкових недуг, гемороїдів і інших відходних забурень, що справляють біль та негодність, лямбоба, сиріжки, невралгій, запалення нерві (мигралгій) і хронічних ревматичних ставів, носа, горла, легенів, відходних недуг, пелітисів, забурень і інших чоловічих і жіночих недуг, а коли маєте якінебудь недомогання, що їх не розумієте, порадьтеся довірчливо: мене я там усю висісно.

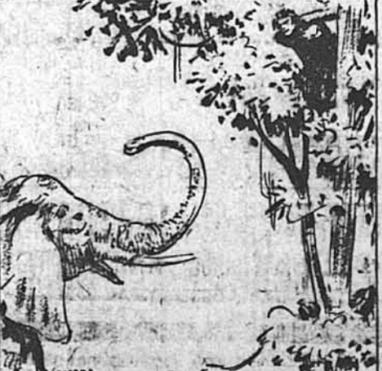
Мої шни умірквані. Екзамінація крові, лабораторні дослідя, проміні X (екс), сироватка і пририскувальці шеплення. DR. L. ZINS Поверх 25-літня практика. 110 East 16 St. N. Y. (між 4-тою Еспеню й Траінг Плейс) ГОДИНИ: від 9 раню до 8 вечір. В неділю: від 9 раню до 3 пополудні. ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄ ПОКОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

СВІЙ ДО СВОГО! Одинокий український погребник в околиці Перт Амбой і Картерет, Н. Дж. SAMUEL P. KANAL, 433 STATE ST., cor. WASHINGTON PERTH AMBOY, N. J. Телефон: P. A. 4-4646. Чесна обслузі. — Умірквані шни.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА

(64)



Віддадь поміж Тарзаном і скаженим слоном почала збільшатися. Слон припиняв бігу. Бо хоч він бігав дуже скоро, однак, на довшу віддадь під тягаром власного тілица він скоріше мучився. Це додавало ще більшої охоти для Тарзана і він мов вітер далі гнався в напрямі дерева. Ось ось і він до нього добіжить.

Напружуючи останки сил, він справді дістався до молодого дерева, що стояло посеред цієї долини смерті. Одним скоком він був на дереві. По кількох хвилинах прибіг до нього і слон. Він на хвилино зупинився перед деревом і оглядав його з певним здивуванням. Користаючи з хвилинового успокоення слона, Тарзан знову пробував ласкаво заговорити до нього.

Та це не помагло. Цей страшний слон дав йому якийсь боротьби, або від падаючого дерева, мусів зазнати тяжкого удару в голову і це викликало в нього стале божевілля. Він мав скаженим все нищити. Глянувши дорю на Тарзана, він почав ричати, тупати ногами і підносити вгору свою трубу. По хвилі він окружив трубою дерево і почав його виривати.

Дерево тепіпалось то сюди то туди. Коріння тріщало що аж стоїнала земля. Тарзан сидів тихо, зданий на ласку та аручність своїх мускулів. Він тепер бажав одного: дати свої зраненій нозі бодай трохи відпочити. Слон далі сіпав дерево. Час до часу він зупинявся й скупчував всю свою силу, щоб знову рванути.